Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság

TÚZOK TUSA2021

Levelező forduló

FELADATLAP

Kedves Természetbarát Versenyzők!

Szeretettel köszöntünk benneteket a 2021-es Túzok Tusa természetismereti vetélkedőn, mely elnevezését a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság címerállatáról, a túzokról kapta. Első lépésként kérjük, hogy pontosan töltsétek ki az alábbi adatokat, ne maradjon egyik kérdés sem üresen.

Idén a verseny egy levelező fordulóból és egy terepi fordulóból áll. Az első (levelező fordulót) a feladatlap kitöltésével és az ebben kért mellékletek beküldésével tudjátok teljesíteni. A második (terepi) fordulóra, mely egyben a Túzok Tusa2021 vetélkedő döntője, a legjobban teljesítő csapatokat várjuk.

Élvezetes csapatmunkát kíván nektek a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság!

Iskola neve:	
Iskola címe, elérhetőségei:	
Kapcsolattartó pedagógus neve:	
Kapcsolattartó telefonos elérhetősége:	
Választott csapatnév:	
Csapattagok neve, osztálya	

1. Feladat „Szelfire fel!”

Készítsetek egy rövid bemutatkozó videót!
A videót telefonnal, tablettel, fényképezőgéppel is készíthetitek, az a lényeg, hogy érthető legyen a mondandótok. A videóban mutatkozzatok be röviden és a csapatotok neve valamint az iskolátok és a település neve is szerepeljen valamilyen módon (akár egy olvasható névtáblán). A kitöltött feladatlap mellé ezt is kérjük beküldeni. (A feladatra 5 pontot kaphattok.)

2. Feladat „Gizi és Bendegúz”

Nézzétek meg figyelmesen az alábbi linken található filmet (Tollas mostohák), és válaszoljatok a kérdésekre a filmben elhangzottak alapján! (10 pont)
https://www.youtube.com/watch?v=JRpv0K87oMQ

1. Milyen szerepet vállal a hím parlagi sas a költésben és a fiókák felnevelésében?
……...
……...
2. Mi okozta a hím parlagi sas halálát?
…….
3. Milyen fán volt a parlagi sas pár fészke, ahonnan a tojások mentésre kerültek?
……..
4. Melyik fiókát helyezték el először a nevelőszülők fészkébe?
……..
5. Gizi és Bendegúz, a mentett parlagi sas fiókák hol kerültek kikeltetésre?
……

3. feladat

„FOGALOMZAVAR”

Összekeveredtek a meghatározások. Kössétek össze az egybetartozókat!

(Minden jó válasz 1 pont)

bogyóit madarak fogyasztják

az év fája

testhossza 30-50 centiméter

kacsafarkú

egyéb neve, hölgymenyét

az évemlőse

óriás bocskorosgomba

az év hala

az év gombája

az év madara

az első védett gyomnövény

ezüstös színű pontyféle

védett lombhullató

lisztes

az év rovara

az év kétéltűje

pupillája vízszintes, tojásdad alakú

pödörnyelve van

rózsafélék családjába tartozik

jászkeszeg

az év vadvirága

légykapófféle

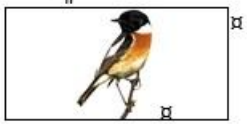

zöld varangy

berkenye

cigány csaláncsúcsnak is nevezik

szender

konkoly

cigánycsuk

téli bundája fehér

hazánkban szinte minden településen előfordul

vetési

színe a fehérestől a szalmasárgáig változó

vándorlepke

4. Feladat „STERBETZ-TESZT”

Idén ünnepeljük dr. Sterbetz István (1924-2012) születésének kilencvenhetedik évfordulóját, aki munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett többek között a dévaványai Túzokvédelmi Állomás létrehozásában, majd később a Körös-Maros Nemzeti Park megalapításában. (összesen: 54 pont)

1. **Hol született dr.Sterbetz István?** *(2 pont)*

   A) Szénások
   B) Kisszénás
   C) Nagyszénás
   D) Kardoskút

2. **Megközelítőleg hány tudományos és ismeretterjesztő írása jelent meg?***(2 pont)*

   A) Több, mint 800
   B) 921
   C) 456
   D) Közel 700

3. **Kösd össze híres magyar vadászíróink születési dátumait!(8 pont)**

1918	Fekete István	január 20.
1898	dr. Sterbetz István	január 16.
1924	gróf Széchenyi Zsigmond	január 25.
1900	dr. Studinka László	január 23.

4. **Mi nem volt dr. Sterbetz István?(2 pont)**

   A) Politikus
   B) Vadász
   C) Ornitológus
   D) Természetvédelmi szakember
   E) Író

5. **Melyek Sterbetz egyik kedves pusztai madarának a nagy pólingnak a népi nevei?***(Több válasz is helyes.)(12 pont)*

A) Pataki sneff	E) Esősneff	I) Fekete sneff
B) Lotyósneff	F) Csücsüke	J) Tőcs-tőcs
C) Szélkiáltó	G) Fecskesneff	K) Uszósneff
D) Bárányisneff	H) Gojzer	L) Pulyka sneff

6. **Az alábbiak közül melyek dr. Sterbetz István művei?***(Több válasz is helyes.)(12 pont)*

A) Lármás vizeken	E) Vadludak országútján	I) Nahar
B) Őszi vizeken	F) Puskával a Nagypusztán	J) Élő múzeumok
C) Erdei utakon	G) Minden nap vadásznap	K) A nagy parancs
D) Zöld kalapban	H) A szabad ég alatt	L) Bogáncs

7. **Mely megyék természetvédelméért tett a legtöbbet Sterbetz, amikor az Országos Természetvédelmi Hivatalban dolgozott?***(Több válasz is helyes.)(4 pont)*

A) Hajdú-Bihar
B) Csongrád
C) Bács-Kiskun
D) Jász-Nagykun
E) Békés
F) Heves
G) Pest
H) Somogy

8. **A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság melyik bemutatóhelyén alakította ki a „Tudománnyal a Természetért- Sterbetz István Emlékszoba" című interaktív kiállítását?** *(2 pont)*

A) Kardoskúti
B) Szarvasi
C) Biharugrai
D) Dévaványai

9. **A Túzokvédelmi Állomáson csak és kizárólag a túzokok megmentésével, felnevelésével és repatriációjával foglalkoznak a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei.** *(2 pont)*

A) Igaz
B) Hamis

10. **Mely díjakkal ismerték el többek között dr. Sterbetz István munkásságát?** *(Több válasz is helyes.)(8 pont)*

A) Kossuth-díj
B) PRO NATURA Emlékérem
C) József Attila-díj
D) Teleki Sámuel-érem
E) Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje
F) Magyar Nemzeti Vadászrend aranyérme
G) Fekete István-díj

5. Feladat Valódi hír/Álhír?

Hírek vesznek körül bennünket.
Általánosságban elmondható, hogy az álhírek olyan hamis információkat tartalmazó hírek, amelyeket úgy tesznek közzé és hirdetnek, mintha azok valódiak lennének. Míg néhány álhír látszólag ártalmatlan vagy csupán egy vicc, sok olyan is akad köztük, amelyik kifejezetten káros és veszélyes is lehet. Álhírekkel leggyakrabban az interneten, bizonytalan eredetű honlapokon, közösségi médián keresztül találkozhattok.
Ebben a feladatban híreket közlünk veletek, és azt kell eldöntenetek, hogy valódi hírrel, vagy álhírrel van dolgotok. A választ (igaz/hamis) röviden indokoljátok is.

1. hír:

Az első három a leggyengébb és a legbetegebb farkas. Ők adják a falka ritmusát. Ha fordítva lenne, ők elvesznének egy esetleges támadás esetén. Ők elöl mennek, létrehozzák az ösvényt, így a hátsók energiát spórolnak. Őket követi 5 erős farkas, ők az élcsapat, középen a falka vagyona, 11 nőstény, aztán még 5 farkas, a végén. Az utolsó, aki szinte elszigetelve mögöttük lépked, a falkavezér, aki az egész falkát láthatja, hogy vezesse, szervezze azt és a szükséges parancsokat kiadja. Ennyi, a farkasok mindenfajta elméleti tudás vagy tanulás nélkül pontosan megmutatják, hogyan működik egy jól szervezett társadalom, ahol a gyengéket támogatják az erősebbek és védik azokat, akik védelemre szorulnak.

Forrás: Internet/facebook Fotó: Frozen Planet című 2011-es, BBC dokumentumfilmből származik
Igaz/Hamis

……
……..

2. hír:

A nyugati földikutya *(Nannospalax leucodon)* hengeres testalkatú, apró rágcsáló. Az ürgékhez hasonlóan hazánk sztyeppei állatvilágának jellegzetes képviselői. Valamikor igen elterjedtek voltak a Kárpát-medencében, mára viszont az állományaik nagyon megfogyatkoztak. Ennek oka élőhelyük fokozatos szűkülése. A földikutya a felszínen kellemetlenül érzi magát, csak nagyon ritkán jön fel. A föld alatti üregek vaksi lakója kifejezetten magányos állat. Éles hallású és remek a szaglása. A sztyeppterületeket kedveli, a nedves, mocsaras élőhelyeket kerüli. Nincsenek fülkagylói, szemeit bőrhártya borítja, azok csak a fény és a sötét megkülönböztetésére alkalmasak. Szaporodási időszaka március-áprilisra tehető. Táplálékát növényi gyökerek alkotják, ezért a kertek kártevője lehetne, a lakott területekről viszont ma már szinte teljesen eltűnt.

Forrás: https://zoldmatek.hu/...Fotó: Internet
Igaz/Hamis

……
……..

3. hír:

Amikor a sas megöregszik, különleges dolgot tesz! Van mit tanulnunk tőle…

Amikor a sas eléri a megközelítőleg 40 éves kort, a karmai hosszúak és görbék lesznek, nem teszik lehetővé, hogy elkapja a prédáját. A csőre is túl hosszúvá és görbévé válik, így már enni sem tud. A szárnyán és a mellénél lévő tollak sűrűek és nehezek lesznek, ami megnehezíti a repülést. Ekkor ő a szikla tetején lévő fészke felé repül, és a csőrével elkezdi ütögetni a sziklát, amíg a csőre le nem esik… majd utána kivárja, amíg újra megnő a csőre. Ezután a karmait tépi ki… Mikor az új karmai is kinőnek, arra használja őket, hogy kitépje a megvastagodott tollait a mellkasáról és a szárnyairól. 5 hónap fájdalom, éhezés és szenvedés után újra erős a csőre, élesek a karmai és könnyedek a tollai, a sas akár 30 évet is élhet még és újra el tudja kapni a prédáit.

Forrás és a szöveghez tartozó fotó: https://bidista.com

Igaz/Hamis

……

……

4. hír:

Tonnaszám falják a szúnyogokat a denevérek

Sokkal többet tesz értünk ez az állat, mint hinnénk. Minden évben hat hónapot azon dolgozik, hogy megvédjen minket, a családunkat és házi kedvenceinket. Egy éjszakai repülése során több, mint ezer olyan szúnyogot eszik meg, ami potenciálisan veszélyes lehet ránk, a családunkra és kutyáinkra; ezer olyan szúnyogot, ami terjesztheti a nyugat-nílusi lázat, az usutu vírust, a bőrférgességet és a kutyáknál jelentkező szívférgességet.

Egy denevér télen alszik, és nagyjából hat hónapon át minden este repül és eszik. Egy éjszaka több, mint ezer szúnyogot pusztít el, ami évente 180 000 szúnyogot jelent. Mivel egy denevér átlagosan tizenöt évig él, így élete során több mint 2,7 millió szúnyogot pusztít el. Ha egy közepes kolóniával számolunk és évi két utóddal, akkor ez a szám meghaladhatja a kicsivel több, mint 12 tonnát. Nagyon sokan nem szeretik őket, pedig sokkal többet tesznek értünk, mint amit mi teszünk értük.

Forrás: https://index.hu/techtud Fotó: Mályi Természetvédelmi Egyesület

Igaz/Hamis

……

……..

5. hír:

Megvakul-e a puli, ha levágjuk a szeme elől a szőrt?
Ha jól megfigyeled a pulidat, látni fogod, hogy ha nincs napfény, "eltűrődik" a frufruja... Tilos levágni!!! Márcsak azért is, mert máshogy vannak "összerakva", mint a többi kutya. A többinek van valami hártya a szemén, ami a pulinak nincs. Ezért van, hogy megvakul, ha levágod a frufruját.
Forrás és fotó: Internet/ facebook ismeretlen szerző

Igaz/Hamis

……

……..

6. hír:

Lohosodó vadrécék a Kis-Sárréten
A nyár második felében a réceféléknél elkövetkezik a lohosodás (tollváltás) időszaka. A Körös-Maros Nemzeti Park tájain sokfelé láthatunk ilyen récecsapatokat.
A lohosodás a költési időszak végén kezdődik. Amíg új evezőtollaik ki nem nőnek, addig repülni sem tudnak. Ebben a mintegy két hétig tartó időszakban rendszerint a vizes élőhelyeken csoportosulnak.
A Kis-Sárréten szívesen választják gyülekező-, vedlőhelyül valamelyik sekély vizű halastavat, mocsarat vagy élőhelyrekonstrukciót. Ezeken a helyeken adottak a táplálkozás feltételei: sok zöld növényi részt, vízi gerincteleneket, apró ebihalakat, kis halakat tudnak fogyasztani. Ráadásul ezeken a sekélyvizes területeken a szőrmés ragadozók sem veszélyeztetik a röpképtelen madarakat. Ilyen gyülekezések tapasztalhatók a Begécsi-halastavakon, illetve a Kivágási legelő nyári árasztásán. A csúcsidőszakban itt akár 4-5 ezres csapatokban is összeverődnek.
Forrás: https://vadaszlap.hu/ Fotó: Internet
Igaz/Hamis

……

……

6. Feladat „Blogger”

Ez alkalommal legyetek ti, akik a valódi híreket (3 db) és az álhíreket (3db) írjátok. Összesen 6 rövid hírt kérünk tőletek az általatok választott élőlényekről. A hírek megfogalmazásához használjátok fel a két szövegfelhőben megadott szavakat. (nem kötelező mindnek szerepelnie.) Ebben a feladatban hírenként 5 pont,- így összesen 30 pont szerezhető.

Valódi hír ajánlott szókészlete

Álhír ajánlott szókészlete

-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-

-

-

Túzok Tusa
2021
Körös-Maros
Nemzeti Park

7. Feladat Ó, Ó, Ó..Invázió

Az idegenhonos,- vagy más szóval inváziós növény,- és állatfajok megjelenése és elszaporodása egyre nagyobb természetvédelmi problémát jelent.
Az alábbi „szó- invázióból”válogassátok szét a kijelölt csoportosításnak megfelelően a felsorolt fajokat.
(Segítséget a következő linken találtok:
http://www.invaziosfajok.hu/hu/invazios-fajok)

(A feladatra 30 pont gyűjthető.)

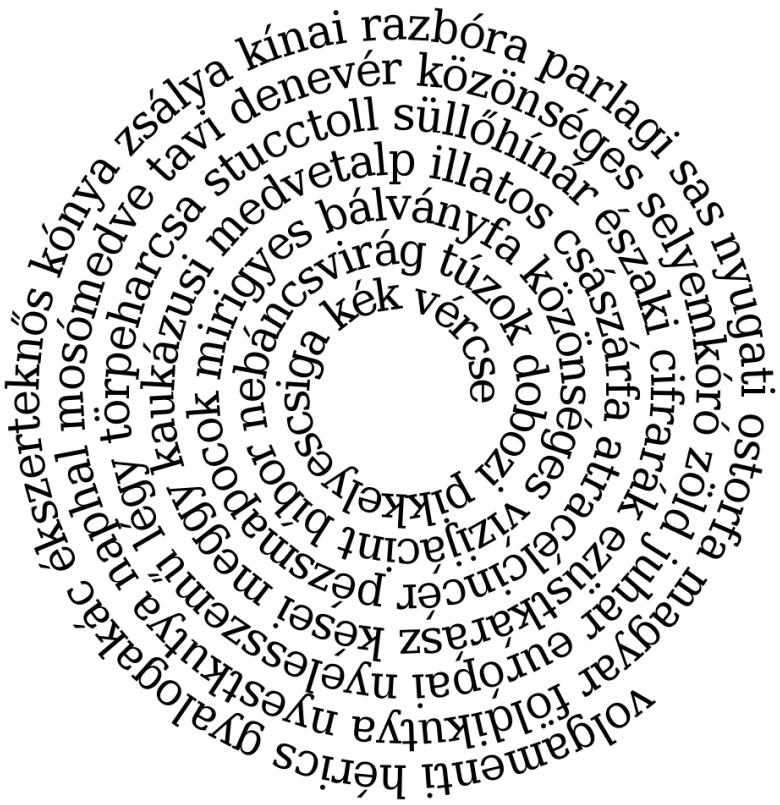

Inváziós fajok:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Körös-Maros Nemzeti Park őshonos fajai:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Feladat

Mennyire ismeritek a Körös-Maros Nemzeti Park címerállatát, a túzokot?

100 % Túzok

Teszteljétek a tudásotokat!

Minden jó válasz 2 pontot ér, így maximálisan 32 pont gyűjthető.

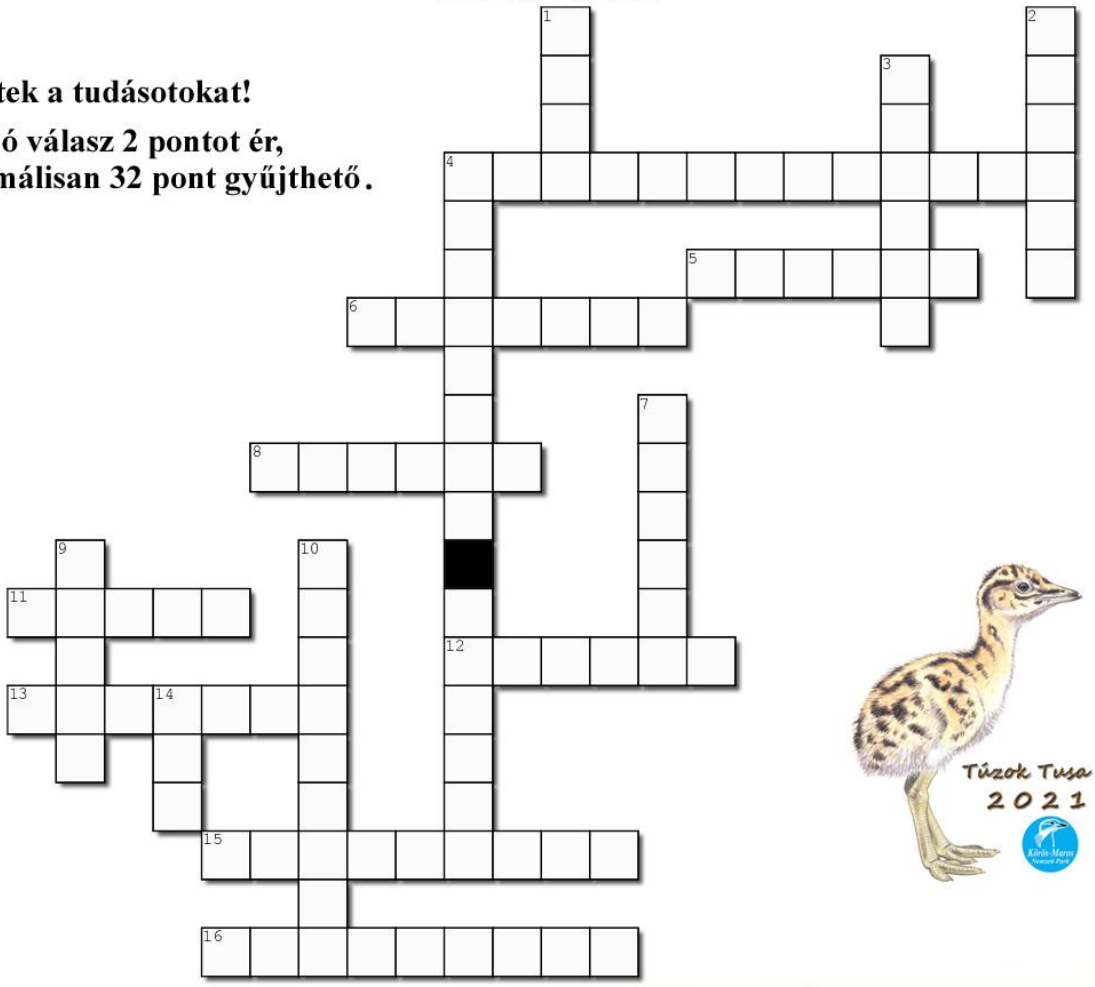

vízszintes:

4. Ebben az országban él Európában a legtöbb túzok
5. A túzok közeli rokona, egykor hazánkban is költött
6. A túzokok nászának fő ideje
8. A túzok legkedvesebb élőhelye
11. A túzok tudományos nevének (latin fajnév) második tagja
12. Az alumínium (ornitológiai) gyűrűn kívül ilyen jelölőgyűrű is kerül a repatriált túzokok lábára
13. A túzok népi neve
15. Ilyen étrendű a túzok
16. Ennek az alföldi nagyközségnek a címerében szerepel a túzok

függőleges:

1. Emlős ragadozónk, mely elkaphatja a kifejlett túzokot is
2. A túzok násza más szóval
3. Ebben az évszakban állnak csapatokba a túzokok
4. A Túzokvédelmi Látogatóközpont a nevét viseli
7. Ilyen színű a kifejlett túzok szeme
9. A hímivarú túzok neve
10. Ennek az alföldi városnak a környékén él a legtöbb túzok hazánkban
14. A tetvek ellen ilyen fürdőt is használ a túzok

9. Feladat Fajgazdagság térkép

Készítsetek egy népszerűsítő plakátot a lakóhelyetek élővilágáról!
A cél, hogy az általatok választott terület életközösségének változatosságát bemutassátok.
Az elkészült művet, (amely bármilyen technikával készülhet) fényképezzétek le vagy szkenneljétek be, és csatoljátok a feladatlaphoz mellékletként. (Az eredetit is elküldhetitek nekünk.)

A plakátokon olyan élőlények szerepeljenek, amelyek a legjellemzőbbek a kiválasztott területre, ha valamilyen ritkább fajra büszkék vagytok azt is jelenítsétek meg! Maximum 15 élőlény szerepeljen a plakáton, élőlényenként 2 pont gyűjthető, így összesen erre a részfeladatra 30 pontot kaphattok. További 10 pontot adunk a népszerűsítés módjára, (minél kreatívabbak a plakátok, annál több pontot ér), valamint ha a fajneveket is feltűntetitek a plakáton!